

Utvärderings- berättelse 2024 Arviointikertomus 2024

UTLÅTANDE OM ÅTGÄRDER
LAUSUNTO TOIMENPITEISTÄ

Välfärdsområdesstyrelse - Aluehallitus 17.11. 2025 §

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Utvärderings- berättelse 2024

- Velfärdsområdesstyrelsen ger velfärdsområdesfullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som de iakttagelser och rekommendationer som framställs i utvärderingsberättelsen ger anledning till.

Arviointikertomus 2024

- Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomuksessa esitettyt havainnot ja suositukset antavat aihetta.

STYRELSENS UTLÅTANDE

Svar och kommentarer till iakttagelser och rekommendationer

HALLITUKSEN LAUSUNTO

Vastaukset ja kommentit havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin

Genomförandet av strategin

Genom välfärdsområdesfullmäktiges beslut 11.3.2024 § 6 har totalt 23 mätare fastställts för uppföljningen av genomförandet av välfärdsområdesstrategin. Valfärdsområdesfullmäktige har 30.9.2024 § 53 antecknat för kännedom bedömningen av hur strategin för Österbottens välfärdsområde har förverkligats, inklusive målvärdena och utfallen för strategins mätare för tiden 1.1–30.8.2024.

- **Revisionsnämnden rekommenderar att man i bokslutet också i utredningen om hur de strategiska målen har uppnåtts tar med de målvärden som fastställts för mätarna, så att det utifrån bokslutet är möjligt att bedöma hur de strategiska målen har uppnåtts.**

Strategian toteutuminen

Aluevaltuuston 11.3.2024 § 6 päätöksellä hyvinvointialuestrategian toteutumisen seurantaan on asetettu yhteensä 23 mittaria. Aluevaltuusto on 30.9.2024 § 53 merkinnyt tiedoksi Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian toteutumisen arvioinnin sisältäen strategian mittareiden tavoitearvot ja toteumat ajalta 1.1.–30.8.2024.

- **Tarkastuslautakunta suosittelee sisällyttämään myös tilinpäätöksessä strategisten tavoitteiden toteutumisen selvitykseen mittareille määritellyt tavoitearvot, että strategisten tavoitteiden toteutumista voidaan tilinpäätöksestä arvioida.**

Genomförandet av strategin

**SVARTILL REVISIONSNÄMNDENS
REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:**

**De målvärden som fastställts för
mätarna kan tas med i bokslutet.**

Strategian toteutuminen

**VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN
SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:**

**Mittareille määritellyt tavoitearvot
voidaan sisällyttää tilinpäätökseen.**

Genomförandet av strategin

I bokslutet 2024 visar utfallet för mätarna för de strategiska målen ett mestadels positivt resultat enligt de gröna trafikljusen. Vid klassificeringen av mätarens utfall har trafikljusmodellen använts. Färgklassificeringen har inte förklarats verbalt.

- **Revisionsnämnden rekommenderar att betydelsen av de färger som används i trafikljusmodellen i klassificeringen av mätarens utfall beskrivs verbalt i bokslutet i utredningen av de strategiska målen, på samma sätt som färgklassificeringen beskrivs verbalt i bokslutet i fråga om åtgärder.**

Strategian toteutuminen

Tilinpäätöksessä 2024 strategisten tavoitteiden mittarien toteumat osoittavat vihreiden liikennevalojen mukaan pää-osin positiivista tulosta. Mittarin toteuman luokittelussa on käytetty liikennevalo-mallia. Värien luokittelua ei ole avattu sanallisesti.

- **Tarkastuslautakunta suosittelee, että liikennevalomallissa käytettyjen värien merkitys mittarin toteuman luokittelussa avataan tilinpäätöksessä strategisten tavoitteiden selvityksessä sanallisesti, kuten on avattu tilinpäätöksessä sanallisesti värien luokittelu toimenpiteiden osalta.**

Genomförandet av strategin

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Målvärden och gränsvärden finns fastställda för varje mätare och kan läggas till bokslutet.

Strategian toteutuminen

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Tavoite- ja raja-arvot on määritelty jokaiselle mittarille ja ne voidaan lisätä tilinpäätökseen.

Utfallet för ekonomin (1/3)

Välfärdsområdesfullmäktige har 22.4.2024 § 21 godkänt framtids- och anpassningsprogrammet för välfärdsområdet för åren 2025–2026.

Kärnan i programmet är fortfarande densamma som i det av välfärdsområdesfullmäktige 12.6.2023 § 39 godkända första programmet för åren 2023–2026, men med mer fokus på verksamhetsutveckling och förebyggande verksamhet.

Målet med utvecklingsarbetet är att trygga framtidens tjänster, balansera ekonomin och möjliggöra investeringar.

Talouden toteutuminen (1/3)

Aluevaltuusto on 22.4.2024 § 21 hyväksynyt vuosien 2025–2026 tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman.

Ohjelman ydin on edelleen sama kuin aluevaltuuston 12.6.2023 § 39 hyväksymässä ensimmäisessä vuosien 2023–2026 ohjelmassa, mutta sisältäen enemmän painotusta toiminnan kehittämiseen ja ennaltaehkäisevään toimintaan.

Kehittämistyön tavoitteena on turvata tulevaisuuden palvelut, tasapainottaa talous ja mahdollistaa investoinnit.

Utfallet för ekonomin (2/3)

Välfärdsområdesfullmäktige har 9.12.2024 § 78 godkänt verksamhets- och ekonomiplanen för välfärdsområdet för åren 2025–2027. I planen ingår en anpassningsnivå på 44 miljoner euro för år 2025 och 15 miljoner euro för år 2026. Det ackumulerade överskottet i balansräkningen år 2026 skulle vara 20,3 miljoner euro enligt de anpassningsnivåer som anges i bokslutet.

Talouden toteutuminen (2/3)

Vuosien 2025–2027 toiminta- ja taloussuunnitelman aluevaltuusto on hyväksynyt 9.12.2024 § 78. Suunnitelmaan sisältyy 44 milj. euron sopeuttamistaso vuodelle 2025 ja 15 milj. euroa vuodelle 2026. Kertynyt ylijäämä vuoden 2026 taseessa olisi 20,3 milj. euroa tilinpäätöksessä esitetyin sopeuttamistasoin.

Utfallet för ekonomin (3/3)

- Revisionsnämnden anser att det är viktigt att de beslut som fattats i framtids- och anpassningsprogrammet håller, att åtgärderna verkställs, att genomförandet av åtgärderna och anpassningsnivån regelbundet rapporteras samt att noggrann ekonomisk förvaltning och uppföljning iakttas, så att de i balansräkningen ackumulerade underskotten har täckts före utgången av 2026.

Talouden toteutuminen (3/3)

- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä päätetyissä tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman toimenpiteissä pysymistä, toimenpiteiden toimeenpanoa, toimenpiteiden ja sopeuttamistason toteutumisen säännöllistä raportointia sekä tarkan taloudenpidon ja -seurannan noudattamista, että taseeseen kertyneet alijäämät on katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä.

Utfallet för ekonomin

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

- Ekonomin uppföljs månatligen och går igenom i samband med lägesbilden till styrelsen. Internt sker uppföljningen på alla nivåer, från resultatenhet till verksamhetsområde.
- I kvartalsöversikten till styrelsen och fullmäktige görs en detaljerad skriftlig rapport över läget och åtgärderna och där följs även anpassnings-åtgärderna och hur de lyckats upp.
- Åtgärderna för att balansera ekonomin är välgrundade men hårda och man är på väg åt rätt håll men tyvärr har alla åtgärder inte kunnat genomföras i den planerade takten.
- Parallellt med att anpassa verksamheten till finansieringen åläggs välfärdsområdet även att tillhandahålla servicen till befolkningen och en del åtgärder framskjuts pga. att servicen riskeras.
- Avsikten är fortfarande att de ackumulerade underskotten täcks under verksamhetsåret 2026 och fortsatta åtgärder planeras för 2026.

Talouden toteutuminen

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

- Taloutta seurataan kuukausittain ja tilanne läpikäydään hallituksen tilannekuvassa. Sisäisesti talouden toteumaa seurataan kaikilla tasoilla, yksikötasolta toimialatasolle.
- Hallitukselle ja valtuustolle viedään kvartaaliseurantana yksityiskohtainen kirjallinen raportti tilanteesta ja toimenpiteistä, myös säästötoimenpiteiden tavoitteiden toteutumasta raportoidaan.
- Talouden tasapainottamisen toimenpiteet ovat perusteltuja, mutta haastavia. Etenee oikeaan suuntaan, mutta valitettavasti kaikkia toimenpiteitä ei ole voitu toteuttaa suunnitellussa aikataulussa.
- Samalla kun toimintaa on rahoituksen takia sopeutettava on hyvinvointialueella velvoite väestön palveluiden järjestämisestä, riskinä että osa toimenpiteistä siirtyy ajallisesti eteenpäin
- Tavoitteena on edelleen saada alijäämä katettua 2026 aikana, lisätoimenpiteitä suunnitellaan vuodelle 2026.

Förverkligandet av verksamhetsområdenas verksamhetsmässiga och ekonomiska mål (1/2)

Enligt bokslutet 2024 bedömdes 11 (42 %) av verksamhetsmålen för verksamhetsområdena vara klara, medan 8 (31 %) bedömdes vara igång och 7 (27 %) av målen hade inte bedömts, då utfallet av målet inte hade fastställts.

Av mätarna som hade fastställts för att följa upp uppnåendet av målet var 30 (56 %) av mätarna angivna som gröna, 15 (28 %) som gula och 9 (16 %) utan färg.

Inte en enda mätares status hade definierats som röd, trots att utfallet för vissa mätare enligt revisionsnämndens bedömning låg betydligt under målvärdet.

Toimialojen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (1/2)

Tilinpäätöksen 2024 mukaan toimialojen toiminnan tavoitteista oli arvioitu valmiiksi 11 (42 %), käynnissä olevaksi 8 (31 %) ja 7 (27 %) tavoitetta oli arvioimatta, kun tavoitteen toteumaa ei ole määritelty.

Tavoitteen toteutumisen seuraamiseksi asetetuista mittareista 30 (56 %) oli määritelty tilaltaan vihreäksi, 15 (28 %) keltaiseksi ja 9 (16 %) oli ilman värimäärittelyä.

Ainoatakaan mittarin tilaa ei ole määritelty punaiseksi, vaikka joidenkin mittareiden osalta tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteuma jäi merkittävästi alle tavoitteen.

Förverkligandet av verksamhetsområdenas verksamhetsmässiga och ekonomiska mål (2/2)

Färgernas betydelse vid klassificeringen av mätarens status har inte förklarats verbalt.

En iakttagelse var också att sättet att presentera vissa mätare inte till alla delar var tillräckligt begripligt eller att mätaren enligt revisionsnämndens uppfattning inte hade samband med målet.

- **Revisionsnämnden konstaterar att det finns en utmaning i att bedöma hur de verksamhetsmässiga målen uppnås. Revisionsnämnden rekommenderar att det preciseras och ges anvisningar om hur de verksamhetsmässiga målen och uppnåendet av dem fastställs.**

Toimialojen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (2/2)

Värien merkitystä mittarin tilan luokittelussa ei ole avattu sanallisesti.

Havaintona oli myöskin, että joidenkin mittareiden esittämistapa ei ollut kaikilta osin riittävän ymmärrettävä tai mittari ei tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan liittynyt tavoitteeseen.

- **Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa on haastetta. Tarkastuslautakunta suosittelee toiminnallisten tavoitteiden asettamisen ja tavoitteiden toteutumisen määrittelyn tarkentamista ja ohjeistamista.**

Förverkligandet av verksamhetsområdenas verksamhetsmässiga och ekonomiska mål

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

I det strategiarbete som inleddes år 2025 inför strategiperioden 2026–2029 har man försökt förtydliga, förenkla och komprimera målen och åtgärderna.

Syftet är att fortsätta utveckla hur målen och åtgärderna och uppnåendet av dem fastställs.

Toimialojen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamista on pyritty selkeyttämään, yksinkertaistamaan ja tiivistämään vuonna 2025 aloitetussa strategiatyössä vuosille 2026-2029.

Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen määrittelyä pyritään kehittämään myös jatkossa.

Österbottens räddningsverk, mål och mätare (1/3)

De verksamhetsmässiga målen för Österbottens räddningsverk 2024 var den mest pålitliga myndigheten, en välmående personal och ekonomisk verksamhet.

För att följa upp och utvärdera hur målet om den mest pålitliga myndigheten uppfylls hade insamling av kundrespons fastställts som mätare.

För att följa upp och utvärdera hur målet om en välmående personal uppnås hade som mätare fastställts en enkät om arbetshälsa, och målvärdet var att enkäten om arbetshälsa görs.

Pohjanmaan pelastuslaitos, tavoitteet ja mittarit (1/3)

Pohjanmaan pelastuslaitoksen vuoden 2024 toiminnallisina tavoitteina oli luotettavin viranomainen, hyvinvoiva henkilökunta ja taloudellinen toiminta.

Tavoitteen, luotettavin viranomainen, toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi oli asetettu mittariksi asiakaspalautteiden kerääminen ja tavoitearvona oli, että asiakaspalautteita kerätään.

Tavoitteen, hyvinvoiva henkilökunta, toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi oli asetettu mittariksi työhyvinvointikysely ja tavoitearvona oli, että työhyvinvointikysely tehdään.

Österbottens räddningsverk, mål och mätare (2/3)

För att följa upp och utvärdera genomförandet av målet om ekonomisk verksamhet hade som mätare fastställts användning av resurser, med målvärdet 100 %.

I verksamhets- och ekonomiplanen 2025–2027 ändras inte målen och mätarna för räddningsverket i Österbotten jämfört med verksamhets- och ekonomiplanen 2024–2026.

Pohjanmaan pelastuslaitos, tavoitteet ja mittarit (2/3)

Tavoitteen, taloudellinen toiminta, toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi oli asetettu mittariksi resurssien käyttö ja tavoitteeksi 100 %.

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2025–2027 Pohjanmaan pelastuslaitoksen tavoitteissa ja mittareissa ei ole muutosta verrattuna toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2024–2026.

Österbottens räddningsverk, mål och mätare (3/3)

- Revisionsnämnden betonar att mätarna utarbetas för uppföljning och utvärdering av hur målen uppnås. Revisionsnämnden rekommenderar att man vid valet av mätare också beaktar mätare som mäter produktivitet, kvalitet och verkningsfullhet.

Pohjanmaan pelastuslaitos, tavoitteet ja mittarit (3/3)

- Tarkastuslautakunnan korostaa, että mittaristo laaditaan tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Tarkastuslautakunta suosittelee huomioimaan mittareiden valinnassa myös tuottavuutta, laatua ja vaikuttavuutta mittaavia mittareita.

Österbottens räddningsverk, mål och mätare

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

- Räddningsverket har fäst uppmärksamhet på utformandet av mätare i verksamhetsplanen samt för den nya strategin med beaktande av produktivitet, kvalitet och verkningsfullhet.
- Produktivitet, kvalitet och verkningsfullhet skall också beaktas då man gör upp det nya servicenivåbeslutet under år 2026.

Pohjanmaan pelastuslaitos, tavoitteet ja mittarit

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

- Pelastuslaitos on kiinnittänyt huomiota mittareiden suunnitteluun toimintasuunnitelmassa ja uudessa strategiassa ottaen huomioon tuottavuuden, laadun ja vaikuttavuuden.
- Tuottavuus, laatu ja vaikuttavuus on otettava huomioon myös uutta palvelutasopäätöstä laadittaessa vuonna 2026.

Österbottens räddningsverk, brandsynsarbetet (1/3)

År 2024 genomfördes 94 % av Österbottens räddningsverks planerade allmänna brandsyner i företag och anläggningar och 50 % av planerade allmänna brandsyner i bostadsbyggnader med över två bostäder (radhus och flervåningshus).

I bostadsbyggnader med en till två bostäder (egnahemshus och parhus) tillämpas självutvärdering av brandsäkerheten som tillsynsmetod.

År 2024 skickade Österbottens räddningsverk ut självutvärderingsmaterial till 3 356 fastigheter, och svar kom in från 2 784 fastigheter, dvs. 83 %.

Pohjanmaan pelastuslaitos, palotarkastustyö (1/3)

Vuonna 2024 Pohjanmaan pelastuslaitoksen suunnitelluista yleisistä palotarkastuksista toteutui yritys- ja laitoskohteissa 94 % ja asuinrakennuksissa, joissa on yli kaksi asuntoa (rivitalot ja kerrostalot), 50 %.

Asuinrakennuksissa, joissa on yhdestä kahteen asuntoa (omakotitalot ja paritalot) valvontamenetelmänä hyödynnetään paloturvallisuuden itsearviointia.

Vuonna 2024 Pohjanmaan pelastuslaitokselta lähetettiin itsearviointimateriaalia 3 356 kiinteistölle, joista palautui 2 784 eli 83 %.

Österbottens räddningsverk, Brandsynsarbetet (2/3)

Det identifierade utvecklingsbehovet för brandsynsarbetet har tillgodosetts genom satsningar på utveckling av personalresurser och verksamhetsprocesser. År 2024 rekryterades två nya brandinspektörer till resultatområdet förebyggande av olyckor.

Pohjanmaan pelastuslaitos, palotarkastustyö (2/3)

Tunnistettuun palotarkastustyön kehittämistarpeeseen on vastattu panostamalla henkilöstöresurssien ja toimintaprosessien kehittämiseen. Vuonna 2024 rekrytoitiin kaksi uutta palotarkastajaa onnettomuuksien ehkäisyn tulosalueelle.

Österbottens räddningsverk, Brandsynsarbetet (3/3)

- Revisionsnämnden vill lyfta fram det av Österbottens räddningsverk identifierade utvecklingsbehovet för brandsynsarbetet och att behovet tillgodoses genom satsningar på utveckling av personalresurser och verksamhetsprocesser samt rekrytering av två brandinspektörer.

Pohjanmaan pelastuslaitos, palotarkastustyö (3/3)

- Tarkastuslautakunta haluaa nostaa esiin Pohjanmaan pelastuslaitoksella tunnistetun palotarkastustyön kehittämistarpeen ja siihen vastaamisen panostamalla henkilöstöressurssien ja toimintaprosessien kehittämiseen sekä kahden palotarkastajan rekrytointiin.

Österbottens räddningsverk, brandsynsarbetet

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

- Alla de tjänster som planerats i Pela 2.0 har man inte kunnat förverkliga ännu bland annat p.g.a det ekonomiska läget.
- Fokus har legat på att utveckla processerna för det förebyggande arbetet.
- Satsningar har gjorts på fortbildning av personalen, både interna och externa utbildningar och seminarier.
- Ett nytt nationellt program (OEJ) för förebyggande arbete planeras att tas i bruk under 2026.

Pohjanmaan pelastuslaitos, palotarkastustyö

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

- Kaikkia Pela 2.0:ssa suunniteltuja virkoja ei ole vielä voitu toteuttaa muun muassa taloudellisen tilanteen vuoksi.
- Painopiste on ollut ennaltaehkäisevän työn prosessien kehittämisessä.
- Henkilöstön jatkokoulutukseen on panostettu sekä sisäisillä että ulkoisilla koulutuksilla ja seminaareilla.
- Uusi kansallinen onnettomuuksien ehkäisyn järjestelmä (OEJ) on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2026.

Österbottens räddningsverk, personalresurserna (1/2)

En betydande utmaning inom personalresurserna är enligt utvärderingsintervjun med Österbottens räddningsverk pensionsavgången, tillgången till tvåspråkig, utbildad och kompetent personal samt räddningsbranschens hållnings-kraft, liksom för räddningsverken i hela Finland.

För att trygga tillräckligheten och tillgången på personal deltar Österbottens räddningsverk i de rekryteringsdagar som Räddningsinstitutet ordnar och har rekryterat räddningspersoner från lokala räddningskurser.

För att säkerställa ett tvåspråkigt underbefäl stöder räddningsverket personalens deltagande i kurser inom räddningsbranschen i Sverige.

Pohjanmaan pelastuslaitos, henkilöstöressit (1/2)

Merkittävänä haasteena Pohjanmaan pelastuslaitoksen arviointihaastattelun mukaan henkilöstöressseissa on eläkepoistuma, kaksikielisen, koulutetun ja pätevän henkilöstön saatavuus sekä pelastusalan pitovoima kuten pelastuslaitoksilla koko Suomessa.

Henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi Pohjanmaan pelastuslaitos osallistuu Pelastusopiston järjestämille rekrytointipäiville ja on rekrytoinut pelastajia paikallisesti järjestetyiltä pelastusalan kursseilta.

Kaksikielisen alipäällystön varmistamiseksi pelastuslaitos tukee henkilöstönsä osallistumista pelastusalan kursseille Ruotsissa.

Österbottens räddningsverk, personalresurserna (2/2)

- Revisionsnämnden betonar att utmaningarna relaterade till tillgången på personal och personalens beständighet kan påverka kvaliteten på räddningsverkets tjänster och genomförandet av uppgifterna, och därför måste man säkerställa att åtgärderna som tryggar tillgången och beständigheten är framgångsrika.

Pohjanmaan pelastuslaitos, henkilöstöresurssit (2/2)

- Tarkastuslautakunta korostaa, että henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät haasteet voivat vaikuttaa pelastuslaitoksen palveluiden laatuun ja tehtävien toteuttamiseen, minkä vuoksi onnistuminen saatavuuden ja pysyvyyden turvaavissa toimenpiteissä on varmistettava.

Österbottens räddningsverk, personalresurserna

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

- Räddningsverket deltar i rekrytillfällen både på räddningsinstitutet i Kuopio och i räddningsskolan i Helsingfors samt andra motsvarande tillfällen.
- Räddningsverket stöder personalens deltagande i kurser inom räddningsbranschen i Sverige. Flera personer går/har gått manskaps och underbefälsutbildningar i Sverige.

Pohjanmaan pelastuslaitos, henkilöstöresurssit

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

- Pelastuslaitos osallistuu rekrytointitilaisuuksiin sekä Kuopion pelastusopistossa että Helsingin pelastuskoululla sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa.
- Pelastuslaitos tukee henkilöstön osallistumista Ruotsissa järjestettäviin pelastusalan kursseihin. Useat henkilöt käyvät tai ovat käyneet miehistön ja alipäällystön koulutuksia Ruotsissa.

Österbottens räddningsverk, arbetshälsa (1/3)

Arbetshälsoinstitutets (TTL) undersökning om välbefinnande i arbetet utredde med en enkät som var öppen 6.9–15.10.2023 arbetet för personalen inom välfärdsbranschen och förändringarna i arbetet samt hur dessa påverkade personalens hälsa och välbefinnande.

I en intern jämförelse inom Österbottens välfärdsområde av undersökningen om arbetshälsa var Österbottens räddningsverks relativa placeringstal 66. Den teoretiska variationen mellan placeringstalen är 1–100 och ju närmare placeringstalet ett, desto bättre är placeringen bland den egna organisationens enheter.

År 2024 gjordes ingen enkät om välbefinnande i arbetet.

Pohjanmaan pelastuslaitos, työterveys (1/3)

Työterveyslaitoksen (TTL) hyvinvointialueiden työhyvinvointitutkimus selvitti kyselyllä, joka oli avoimena 6.9–15.10.2023, hyvinvointialan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä niiden vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

Työhyvinvointitutkimuksen Pohjanmaan hyvinvointialueen sisäisessä vertailussa Pohjanmaan pelastuslaitoksen suhteellinen sijoitusluku oli 66. Sijalukujen teoreettinen vaihteluväli on 1–100 ja mitä lähempänä sijalukua yksi, sitä paremmin sijoittuu oman organisaation työyksiköiden joukossa.

Vuonna 2024 työhyvinvointikyselyä ei ole tehty.

Österbottens räddningsverk, arbetshälsa (2/3)

Åtgärdsprogrammet Popela 2.0, som Österbottens räddningsverk inledde år 2023, har fortsatt år 2024.

Syftet med programmet är bland annat att stärka en fungerande ledning och förbättra den interna kommunikationen och personalens delaktighet.

Det pågår också en omorganisering av verksamhetsområdet enligt åtgärdsprogrammet, vilket förutom strukturella förändringar även innefattar ändringar i tjänsteuppgifterna samt uppdatering av dimensioneringen och allokeringen av resurserna.

Pohjanmaan pelastuslaitos, työterveys (2/3)

Pohjanmaan pelastuslaitoksen vuonna 2023 käynnistämä toimenpideohjelma Popela 2.0 on jatkunut vuonna 2024.

Ohjelman tavoitteena on muun muassa vahvistaa toimivaa johtoa, parantaa sisäistä viestintää ja henkilöstön osallisuutta.

Käynnissä on myös toimenpideohjelman mukainen toimialan uudelleen organisointi, mikä sisältää rakenteellisten muutosten lisäksi myös muutoksia virkatehtäviin sekä resurssien mitoituksen ja kohdentamisen päivittämistä.

Österbottens räddningsverk, arbetshälsa (3/3)

- Revisionsnämnden frågar hur man bedömer effekterna på arbetsnöjdheten bland personalen vid Österbottens räddningsverk av omorganiseringen av verksamhetsområdet enligt åtgärdsprogrammet Popela 2.0 och åtgärdsprogrammet som inleddes 2023, när enkäten om arbetshälsa senast genomfördes hösten 2023.
- Borde arbetshälsan mätas oftare och kortare, så att man får respons snabbare och också kan reagera snabbare på de utmaningar som lyfts fram?

Pohjanmaan pelastuslaitos, työterveys (3/3)

- Tarkastuslautakunta kysyy, että miten arvioidaan vuonna 2023 käynnistetyn Popela 2.0 toimenpideohjelman ja toimenpideohjelman mukaisen toimialan uudelleen organisoinnin vaikutukset Pohjanmaan pelastuslaitoksen henkilöstön työtyytyväisyyteen, kun työhyvinvointikysely on tehty viimeksi syksyllä 2023?
- Tulisiko työhyvinvointia mitata tiheämmin ja lyhyemmin, että palautetta saisi nopeammin ja että esiin nousseisiin haasteisiin pystyttäisiin myös reagoimaan nopeammin?

Österbottens räddningsverk, arbetshälsa

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

- Deltagande i Velfärdsområdenas välbefinnandeenkät 2025. Österbottens räddningsverks svarsfrekvens var 56 %, vilket var den klart bästa bland de deltagande räddningsverken. Svaren har inte kommit ännu.
- Månatlig "fiilismätare" för all personal på en skala från 1 till 10 samt två fria fält för allmänna kommentarer och utvecklingsidéer. Verksamheten möjliggör snabba åtgärder.

Pohjanmaan pelastuslaitos, työterveys

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

- Osallistuminen Hyvinvointialueiden työhyvinvointikyselyyn 2025. Pohjanmaan pelastuslaitoksen vastausprosentti 56 %, joka on ylivoimaisesti paras osallistuneiden pelastuslaitosten kesken. Vastaukset eivät vielä tiedossa.
- Kuukausittainen "fiilismittari" koko henkilöstölle asteikolla 1-10 ja kaksi vapaakenttää, yleiset kommentit ja kehittämisideat. Toiminta mahdollistaa nopeat toimenpiteet.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, distanstjänster (1/5)

Enligt Social- och hälsovårdsministeriets (2024:2) publikation De riksomfattande målen för ordnandet av social- och hälsovården ska fokus i tjänsterna för att svara på utmaningarna inom social- och hälsovården flyttas från de tjänster som belastar servicesystemet mest till att stärka basservicen.

Terveyskeskus-palvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, etäpalvelut (1/5)

Sosiaali- ja terveysministeriön (2024:2) julkaisun Valtakunnalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon haasteisiin vastaamiseksi palveluiden painopistettä on siirrettävä palvelujärjestelmää eniten kuormittavista palveluista kohti peruspalveluiden vahvistamista.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, distanstjänster (2/5)

Enligt det av välfärdsområdesfullmäktige 12.6.2023 § 39 godkända framtids- och anpassningsprogrammet ska social- och hälsovården integreras och tjänsternas innehåll profileras utifrån servicebehoven vid verksamhetsställena i de olika områdena.

De åtgärder som vidtas utöver de ekonomiska utgiftsbesparingarna förbättrar tillgången till tjänster och gör det möjligt att med nuvarande personalresurser tillgodose vård- och servicebehovet.

Välfärdsområdesfullmäktige godkände 22.4.2024 § 21 framtids- och anpassningsprogrammet 2025–2026. Programmet omfattar inte nedläggningar av social- och hälsocentraler eller välfärdsstationer utan förstärkning av basservicen.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, etäpalvelut (2/5)

Aluevaltuuston 12.6.2023 § 39 hyväksymän tulevaisuus- ja kehittämisohjelman 2023–2026 mukaan sosiaali- ja terveydenhuolto integroidaan ja palveluiden sisältö profiloidaan alueiden toimipisteiden palvelutarpeiden perusteella.

Talouden menosäästöjen lisäksi tehtävät toimenpiteet parantavat palveluiden saatavuutta ja mahdollistavat nykyisillä henkilöstöresursseilla hoito- ja palvelutarpeeseen vastaamisen.

Tulevaisuus- ja kehittämisohjelman 2025–2026 aluevaltuusto on hyväksynyt 22.4.2024 § 21. Ohjelmassa ei ole sosiaali- ja terveyskeskusten eikä hyvinvointiasemien sulkemisia vaan peruspalveluiden vahvistamista.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, distanstjänster (3/5)

I framtids- och anpassningsprogrammet för Österbottens välfärdsområde 2023–2026 och 2025–2026 ingår utveckling av digitala tjänster och distanstjänster för att tillgodose servicebehovet och utvidga serviceutbudet. De digitala tjänsterna stärker tjänsterna och vårdkedjorna på basnivå.

I Österbottens välfärdsområde kan man redan nu sköta många ärenden relaterade till välbefinnande och hälsa digitalt. I vissa situationer är det möjligt att besöka en skötar- eller läkarmottagning genom videoförbindelse i stället för att besöka en fysisk mottagning.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, etäpalvelut (3/5)

Pohjanmaan hyvinvointialueen tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmaan 2023–2026 ja 2025–2026 sisältyy digi- ja etäpalveluiden kehittämistä palvelutarpeeseen vastaamiseksi ja palvelutarjonnan laajentamiseksi. Digitaaliset palvelut vahvistavat perustason palveluja ja hoitopolkuja.

Pohjanmaan hyvinvointialueella monia hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä asioita voi jo nyt hoitaa digitaalisesti. Tietyissä tilanteissa hoitajan tai lääkärin vastaanotolle on mahdollista päästä videoyhteyden välityksellä fyysisen vastaanoton sijaan.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, distanstjänster (4/5)

- Revisionsnämnden konstaterar att enligt Institutet för hälsa och välfärds rapporteringssystem Ledningens strategiska lägesbild år 2024 var andelen distansbesök av besöken inom primärvårdens öppenvård i Österbottens välfärdsområde 27 %, vilket är den lägsta andelen bland välfärdsområdena. Den högsta andelen distansbesök bland välfärdsområdena var 51 %.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, etäpalvelut (4/5)

- Tarkastuslautakunta toteaa, että Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Johdon strateginen tilannekuva raportointijärjestelmän mukaan vuonna 2024 etäasiointikäyntien osuus perusterveydenhuollon avohoidon käynneistä oli Pohjanmaan hyvinvointialueella 27 % ollen hyvinvointialueiden alhaisin. Hyvinvointialueiden korkein etäasiointikäyntien osuus oli 51 %.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, distanstjänster (5/5)

- Enligt den uppgift som revisionsnämnden fått var andelen distanskontakter till vårdpersonal i Österbottens välfärdsområde 40 % av alla kontaktsätt till vårdpersonal vid besök inom primärvårdens öppna sjukvård. Andelen distanskontakter till läkare var 21 % av alla kontaktsätt till läkare vid besök inom primärvårdens öppna sjukvård.
- Revisions-nämnden rekommenderar att man fortsätter att utveckla digitala tjänster och distanstjänster och utvidgar ibruktagandet av dem.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, etäpalvelut (5/5)

- Tarkastuslautakunnan arvioinnissa saaman tiedonannon mukaan vuonna 2024 Pohjanmaan hyvinvointialueen hoitohenkilökunnan etäkontaktien osuus oli 40 % kaikista hoitajien yhteystavoista perusterveydenhuollon avosairaanhoidon käynneistä. Lääkärin etäkontaktien osuus oli 21 % kaikista lääkärin yhteystavoista perusterveydenhuollon avosairaanhoidon käynneistä.
- Tarkastuslautakunta suosittelee jatkamaan digi- ja etäpalveluiden kehittämistä ja käyttöönoton laajentamista.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, distanstjänster

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Välfärdsområdet har under 2024-2025 tagit i bruk Lifecare, vilket ökar möjligheterna för digitala tjänster. Dock kvarstår arbete med att nå verkligt smidiga digitala bokningsmöjligheter.

Sjukskötarens chatt ges under 2025 till 50% av befolkningen, utvidgas 1.1.2026 till alla. Möjlighet till läkarkonsultation. Digitala vårdstigar tas i bruk på allt fler enheter, även primärvården.

Vårdbedömning per telefon och chatt behöver tas i bruk mera för att frigöra personalresurser från den patientvård som ges åt personer som kommer in utan tidsbokning.

Chatttjänster tillkommer även inom hälsovården, t.ex. mödravården, klimakteriechatt.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, etäpalvelut

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Hyvinvointialueella on vuosien 2024-2025 aikana otettu käyttöön Lifecare, mikä lisää mahdollisuuksia digitaalisten palveluiden käyttöön. Sujuva digitaalinen ajanvaraus vaatii edelleen jatkokehittämistä.

Sairaanhoitajan chat-palvelua on pilotoitu vuoden 2025 aikana 50 % väestöstä, palvelu laajenee 1.1.2026 koskemaan kaikkia. Mahdollisuus lääkärikonsultaatioon. Digitaalisia palvelupolkuja otetaan käyttöön yhä useammassa yksikössä, myös perusterveysterveydenhuollossa.

Hoidontarpeenarviointia puhelimitse ja chatissa tulee saada laajempaan käyttöön, jotta voidaan vapauttaa henkilöstöresurssia hoitotyöstä, johon hakeudutaan ilman ajanvarausta.

Chat-palveluita on laajennettu ja laajennetaan kuntoutukseen, sosiaalihoitoon, ajanvaraukseen, psykiatriaan, äitiyshuoltoon ja vaihdevuosichattiin

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, tillgång till vård (1/2)

Enligt den utredning som revisionsnämnden har tagit del av strävar Österbottens välfärdsområde fortfarande efter en smidig och snabb tillgång till vård och målet är att ordna den första vårdhändelsen inom sju dygn i enlighet med servicestrategin.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds statistik genomfördes 93 % av de icke-brådskande besöken hos sjukskötare och hälsovårdare inom primärvårdens öppna sjukvård i Österbottens välfärdsområde inom 14 dygn år 2024. 87 % av besöken hos sjukvårdare och hälsovårdare genomfördes inom en vecka.

Av de icke-brådskande besöken hos läkare inom primärvårdens öppna sjukvård i Österbottens välfärdsområde genomfördes 70 % inom 14 dygn år 2024. 55 % av besöken hos läkare genomfördes inom en vecka.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, hoitoon pääsy (1/2)

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan Pohjanmaan hyvinvointialue pyrkii edelleen sujuvaan sekä nopeaan hoitoon pääsyyn ja tavoitteena on järjestää ensimmäinen hoitotapahtuma seitsemän vuorokauden aikana palvelustrategian mukaisesti.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tilaston mukaan pohjanmaan hyvinvointialueen perusterveyden-huollon avosairaanhoidon kiireettömistä sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan vastaanottokäynneistä 93 % toteutui 14 vuorokauden kuluessa vuonna 2024. Viikon kuluessa toteutui 87 % hoitajien vastaanottokäynneistä.

Pohjanmaan hyvinvointialueen perusterveydenhuollon avosairaanhoidon kiireettömistä lääkärin vastaanottokäynneistä 70 % toteutui 14 vuorokauden kuluessa vuonna 2024. Viikon kuluessa toteutui 55 % lääkärin vastaanottokäynneistä.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, tillgång till vård (2/2)

- Revisionsnämnden betonar att Österbottens välfärdsområde strävar efter att i enlighet med servicestrategin ordna den första vårdhändelsen inom sju dygn från bedömningen av vårdbehov, vilket är snabbare än den maximitid som föreskrivs i hälso- och sjukvårdslagen. Målet är att stärka tillgången till vård.
- Från och med början av 2025 ska den första vårdhändelsen för icke-brådskande sjukvård ha ordnats inom tre månader. Ändringen gäller inte personer under 23 år (Hälso- och sjukvårdslagen 19.12.2024/848).

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, hoitoon pääsy (2/2)

- Tarkastuslautakunta korostaa, että Pohjanmaan hyvinvointialueen tavoite on palvelustrategian mukaisesti järjestää ensimmäinen hoitotapahtuma seitsemän vuorokauden aikana hoidon tarpeen arvioinnista, mikä on terveydenhuoltolaissa säädettyjä enimmäisaikoja nopeammin. Tavoite vahvistaa hoidon saatavuutta.
- Vuoden 2025 alusta lukien kiireettömän sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on tullut järjestää kolmen kuukauden kuluessa. Alle 23-vuotiaita muutos ei koske (Terveyskeskuslaki 19.12.2024/848).

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, tillgång till vård

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Verksamheten har ÖVPH's riktlinjer som målsättning, dvs vård inom 7 dagar. Detta för att minska onödigt väntande. Vi klarar det inte fullt ut, och av yttersta vikt är väl använd skötarresurs och fungerande patientstyrning till rätt yrkesperson.

Viktigt här att centraliserade telefonrådgivningen och de fysiska social-och hälsocentralerna får ett bättre samarbete framöver, för att använda resurserna optimalt.

Fortsatt arbete sker med att förbättra tillgänglighet genom att ge fast vårdkontakt till personer med vårdförhållande till hvc. Vasa hvc piloterat detta under hösten 2025 och utökning till övriga hvc inom snar framtid. Konkret består det av telefonnummer till eget vårdteam.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, hoitoon pääsy

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Toiminnalla on tavoitteena ÖVPH:n linjaus, ts. hoitoonpääsy 7 vuorokaudessa. Tällä tavoitellaan tarpeettoman odottamisen vähentämistä. Emme selviä täysin asettamastamme tavoitteesta. On erittäin tärkeää, että hoitajaresurssi kohdennetaan oikein ja että potilasohjaus toimii oikealle ammattihenkilölle.

Resurssien optimaalinen käyttö edellyttää, että keskitetty puhelinneuvonta ja fyysiset sosiaali- ja terveysasemat toimivat jatkossa entistä sujuvammassa yhteistyössä.

Työtä jatketaan saavutettavuuden parantamiseksi tarjoamalla kiinteä hoitokontakti henkilöille, joilla on hoitosuhde terveyskeskukseen. Vaasan terveyskeskus on pilotoinut tätä syksyllä 2025, ja laajennus muihin terveyskeskuksiin on suunnitteilla lähiaikoina. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että potilas saa puhelinnumeron suoraan omaan hoitotiimiinsä.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, egenteammodell (1/3)

Enligt Institutet för hälsa och välfärd (29/2024) arbetsdokument om mätning av vårdens kontinuitet inom primärvårdens öppna sjukvård bör vårdens kontinuitet främjas nationellt.

Indexmedelvärdet för kontinuiteten i Österbottens välfärdsområde år 2023 vid besök hos sjukskötare inom primärvårdens öppna sjukvård var 0,16, vilket är mycket lågt och vid besök hos läkare 0,33, vilket är lågt.

Kontinuitetsindexet varierar mellan 0 och 1 och är högre ju oftare mottagningens klienter träffar samma yrkesutbildade person/personer, såsom läkare eller sjukskötare. Den senaste tillgängliga statistiken vid upprättandet av revisionsberättelsen för år 2023 har publicerats i april 2024.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, omatiimimalli (1/3)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (29/2024) työpöytäkirja Hoidon jatkuvuuden mittaaminen perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa mukaan hoidon jatkuvuutta tulisi kansallisesti edistää.

Pohjanmaan hyvinvointialueen jatkuvuuden indeksikeskiarvo vuonna 2023 perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitajakäynneillä oli 0,16 ollen erittäin matala ja lääkärikäynneillä 0,33 ollen matala.

Jatkuvuusindeksin vaihteluväli on nolasta yhteen ja on sitä korkeampi mitä useammin vastaanoton asiakkaat tapaavat saman tai samat ammattihenkilöt kuten lääkärin tai hoitajan. Arviointikertomuksen laadinnassa käytettävissä oleva viimeisin tilasto vuodelta 2023 on julkaistu huhtikuussa 2024.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, egenteammodell (2/3)

I Österbottens välfärdsområde har man utvecklat en modell för egeteam som har piloterats vid Vasa hälsocentral i slutet av 2022 då de tidigare hälsostationerna i Vasa flyttade till H-huset på Vasa centralsjukhus område.

Egeteamet består av läkare och sjukskötare. I modellen fungerar någon i teamets vårdpersonal som patientens egen kontaktperson i stället för husläkare. Vårdens kontinuitet garanteras i relationen mellan patient och vårdare.

Utgångspunkten för utvecklingen av egeteamsmodellen har varit en starkare sjukskötarresurs jämfört med läkarresurserna.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, omatiimimalli (2/3)

Pohjanmaan hyvinvointialueella on kehitetty omatiimimalli, joka on pilotoitu Vaasan terveyskeskuksessa vuoden 2022 lopussa kun Vaasan entiset terveysasemat muuttivat Vaasan Keskussairaalan alueen H-taloon.

Omatiimi muodostuu lääkäreistä ja sairaanhoitajista. Mallissa joku tiimin hoitohenkilöstöstä toimii potilaan omana yhteyshenkilönä omalääkärin sijaan. Hoidon jatkuvuus taataan potilas-hoitajasuhteessa.

Omatiimimallin kehittämisen lähtökohtana on ollut vahvempi hoitajaresurssi lääkäriresurssiin verrattuna.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, egenteammodell (3/3)

- Revisionsnämnden konstaterar att den egeteammodell som utvecklats vid Vasa hälsocentral är ändamålsenlig för att främja kontinuiteten i vården och rekommenderar att användningen av modellen med egeteam i tillämpliga delar utvidgas till andra hälsocentraler i Österbottens välfärdsområde.
- Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL, 29/2024) arbetsdokument om mätning av kontinuitet i vården inom primärvårdens öppna sjukvård borde kontinuitet i vården främjas nationellt, eftersom den har visat sig ha samband med till exempel bättre vårdresultat, kundnöjdhet, lägre vårdkostnader och mindre användning av specialiserad sjukvård.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, omatiimimalli (3/3)

- Tarkastuslautakunta toteaa, että Vaasan terveyskeskuksessa kehitetty omatiimimalli vastaa hoidon jatkuvuuden edistämiseen ja suosittelee omatiimimallin käytön laajentamista soveltuvin osin Pohjanmaan hyvinvointialueen muihin terveyskeskuksiin.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (29/2024) työpäpaperin mukaan hoidon jatkuvuus on sidoksissa esimerkiksi parempiin hoitotuloksiin, asiakastyytyväisyyteen, hoidon pienempiin kustannuksiin ja erikoissairaanhoidon vähempään käyttöön.

Hälsocentralernas tjänster – stärkande av basservicen, egenteammodell

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Egenteammodellen prövas i Vasa, utvidgning till övriga delar utifrån den mest lämpliga modellen är nästa steg.

Utredning av olika modeller sker inom ledningen för hälsovårdscentralerna, målet för 2026 är att utvidga egeteammodellen till Närpes, Korsholm och Jakobstad.

Mindre social-och hälsocentraler fungerar redan relativt väl som egeteam, men även här bör fokus ligga på att förbättra kontinuiteten i vården, också på skötersidan.

Telefonnummer till egen hvc för patienter med fast vårdkontakt verkställs troligtvis fullt ut inom 2025.

Terveyskeskuspalvelut – peruspalveluiden vahvistaminen, omatiimimalli

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAITOON:

Omatiimimallia kokeillaan Vaasassa, seuraavana vaiheena laajennetaan muille alueille soveltuvimman mallin mukaan

Terveyskeskuksista vastaava johto selvittää erilaisia malleja, tavoitteena on 2026 laajentaa omatiimimalli Närpiöön, Mustasaareen ja Pietarsaareen

Pienemmät sosiaali- ja terveyskeskukset toimivat jo suhteellisen hyvin omatiimimallinmukaisesti, mutta myös näissä on tavoitteena hoidon jatkuvuuden parantaminen, myös hoitajakontakteissa

Puhelinnumero omaan terveyskeskukseen potilaille, joilla on nimetty hoitokontakti, otetaan todennäköisesti täysimääräisesti käyttöön vuoden 2025 aikana.

Barnskyddet (1/3)

Bedömningen av barnskyddsbehovet eller av servicebehovet för ett barn som behöver särskilt stöd inleddes i Österbottens välfärdsområde till 79 % inom de lagstadgade sju vardagarna under perioden 1.4–30.9.2024.

Bedömningarna av barnskyddsbehovet eller av service-behovet för ett barn som behöver särskilt stöd inleddes i Österbottens välfärdsområde endast till 51 % inom den lagstadgade tidsfristen på tre månader under perioden 1.4–30.9.2024.

Vid granskningstidpunkten i oktober 2024 överskreds det maximala klientantalet 30 för 21 socialarbetare inom barnskyddet i Österbottens välfärdsområde, vilket motsvarar 66 % av socialarbetarresursen.

Lastensuojelu (1/3)

Lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin käsittely alkoi Pohjanmaan hyvinvointialueella 79 %:ssa lakisääteisen seitsemän arkipäivän kuluessa kaudella 1.4.–30.9.2024.

Lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnit valmistuivat Pohjanmaan hyvinvointialueella vain 51 %:sti lakisääteisessä kolmen kuulauden määräajassa kaudella 1.4.–30.9.2024.

Lokakuun 2024 tarkasteluajankohtana enimmäisasiakasmäärä 30 ylittyi Pohjanmaan hyvinvointialueen 21 lastensuojelun sosiaalityöntekijällä, mikä oli 66 % sosiaalityöntekijäressista.

Barnskyddet (2/3)

Enligt uppgift har sju socialarbetare rekryterats i början av 2025 och enligt situationen i februari 2025 finns det tre lediga tjänster, av vilka två sköts med tidsbundna vikariat och den tredje av en ledande socialarbetare.

I Österbottens välfärdsområde har man gjort ett medvetet val att personer med s.k. vikariebehörighet inte används på grund av arbetets svårighetsgrad.

Lastensuojelu (2/3)

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan vuoden 2025 alussa on rekrytoitu seitsemän sosiaalityöntekijää ja helmikuun 2025 tilanteen mukaan avoimia vakansseja on kolme, joista kahta vakanssia hoidetaan määräaikaikaisilla sijaisuuksilla ja kolmas vakanssi on johtavalla sosiaalityöntekijällä.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on tehty tietoinen valinta, että niin sanottuja sijaispäteviä työntekijöitä ei työn vaativuuden vuoksi käytetä.

Barnskyddet (3/3)

- Enligt barnskyddslagen (417/2007) ska välfärdsområdet sörja för förebyggande barnskydd i sina social- och hälsovårdstjänster samt se till att barn- och familjeinriktat barnskydd till sin innebörd och omfattning ordnas såsom behovet inom välfärdsområdet förutsätter. Revisionsnämnden konstaterar att det i Österbottens välfärdsområde finns betydande problem med tillgången till tjänster inom barnskyddet, vilket fortfarande kräver uppmärksamhet genom åtgärder.

Lastensuojelu (3/3)

- Lastensuojelulain (417/2007) mukaan hyvinvointialueen on huolehdittava ehkäisevästä lastensuojelusta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissaan sekä siitä, että lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi kuin hyvinvointialueella esiintyvä tarve edellyttää. Tarkastuslautakunta toteaa, että Pohjanmaan hyvinvointialueella on lastensuojelun palveluiden saatavuudessa merkittäviä ongelmia, mikä vaatii edelleen huomiota toimenpitein.

Barnskyddet

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Rekryteringen till barnskyddet har lyckats och i nuläget är alla tjänster utom en besatta. Klientfördelningen ligger i genomsnitt nu på 28 klienter per socialarbetare, servicechefen jobbar fortsättningsvis med att jämna ut fördelningen per socialarbetare.

Grundläggande arbete inom hela verksamhetshelheten service till barn och barnfamiljer har gjorts för att barnskyddsenheten skall kunna verka på stabil grund.

Behandlingen av nya barnskyddsanmälningar inleds nu till största delen till 100% inom 7 dgr, men arbetet med bedömning av servicebehovet är fortsatt belastat med fördröjningar. Prognosen ser dock bättre ut framöver.

I stora drag ser läget bättre ut än tidigare inom barnskyddet, socialarbetarbristen har flyttat till socialvårdens övriga serviceuppgifter.

Lastensuojelu

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Lastensuojelun rekrytointi on onnistunut, ja tällä hetkellä kaikki virat yhtä lukuun ottamatta on täytetty. Asiakasjakauma on nyt keskimäärin 28 asiakasta sosiaalityöntekijää kohden, palvelupäällikkö työskentelee jatkuvasti jakauman tasoittamiseksi sosiaalityöntekijöiden kesken.

Lasten ja lapsiperheiden palvelukokonaisuuden perustyötä ja rakenteita on kehitetty, jotta lastensuojeluyksikkö voi toimia vakaalla pohjalla

Uusien lastensuojeluilmoitusten käsittely aloitetaan nyt suurimmaksi osaksi 100 %:sti seitsemän päivän kuluessa, mutta palvelutarpeen arvioinnin työ on edelleen kuormittunut viivästyksillä. Ennuste näyttää kuitenkin paremmalta tulevaisuudessa.

Yleisesti ottaen tilanne lastensuojelussa näyttää paremmalta kuin aiemmin, sosiaalityöntekijäpula on siirtynyt sosiaalihuollon muihin palvelutehtäviin.

Psykosociala tjänster för barn och unga (1/3)

I Österbottens välfärdsområde gjordes i åldersgruppen 0–22 år 11 067 mentalvårds-/psykoterapibaserade besök vid primärvårdens ungdomsstationer och psykosociala center.

Antalet mentalvårds-/missbruksrelaterade besök inom primärvården har ökat med 17 % sedan 2023.

Under 2024 gjordes i åldersgruppen 0–22 år i Österbottens välfärds-område 30 476 besök inom den psykiatriska specialiserade sjukvården.

Antalet mentalvårdsbesök inom psykiatrin har ökat med 9 % sedan 2023.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut (1/3)

Pohjanmaan hyvinvointialueen 0–22 vuotiailla oli 11 067 mielenterveys-/päihdeperusteista käyntiä perusterveydenhuollon nuorisoasemilla ja psykososiaalisissa keskuksissa.

Perusterveydenhuollon mielenterveys-/päihdeperusteisten käyntien määrä on kasvanut 17 % vuodesta 2023.

Vuoden 2024 aikana Pohjanmaan hyvinvointialueen 0–22 -vuotiailla oli 30 476 psykiatrian erikoissairaanhoidon käyntiä.

Psykiatrian mielenterveyskäyntien määrä vuodesta 2023 on kasvanut 9 %.

Psykosociala tjänster för barn och unga (2/3)

Enligt antalet mentalvårdsbaserade besök bland barn och unga är besöken koncentrerade till den psykiatriska specialiserade sjukvården.

I regel vårdas personer i åldern 0–17 år inom den specialiserade sjukvården.

Enligt den bekräftelse revisionsnämnden har fått är det känt att det i Österbottens välfärdsområde saknas mentalvårdstjänster för barn på basnivå, vilket belastar den psykiatriska specialiserade sjukvården.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut (2/3)

Lasten ja nuorten mielenterveys-perusteisten käyntien määrän mukaan käynnit painottuvat psykiatrian erikoissairaanhoidon.

Pääsääntöisesti 0–17 -vuotiaita hoidetaan erikoissairaanhoidossa.

Tarkastuslautakunnan saaman vahvistuksen mukaan on tiedossa, että Pohjanmaan hyvinvointialueelta puuttuu lasten mielenterveyspalvelut perustasolta, mikä kuormittaa psykiatrian erikoissairaanhoidoa.

Psykosociala tjänster för barn och unga (3/3)

- Revisionsnämnden anser att det är viktigt att det i Österbottens välfärdsområde skapas tjänster på basnivå för att bemöta problem med den psykiska hälsan hos barn.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut (3/3)

- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Pohjanmaan hyvinvointialueelle luodaan perustason palveluja lasten mielenterveysongelmiin vastaamiseksi.

Psykosociala tjänster för barn och unga

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

En förstärkning av tjänsterna på basnivån för barn kommer att lyckas när psykologer flyttas från familjerådgivningen till det psykosociala centret i det mellersta området. I och med denna förändring kommer ett barnteam att starta upp också i det mellersta området. Detta team kommer att på basnivån hjälpa och vårda barn och familjer som kämpar med psykiska problem.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Lasten perustason vahvistaminen tulee onnistumaan, kun perheneuvolasta siirretään psykologeja psykososiaaliseen keskuksen keskisellä alueella. Tämän muutoksen myötä myös keskiselle alueelle perustetaan lasten tiimi, joka auttaa ja hoitaa perustasolla mielenterveyshaasteiden kanssa kamppailevia lapsia ja perheitä.

Psykosociala tjänster för barn och unga, skolorna (1/2)

Enligt utredning till revisionsnämnden har antalet besök i åldersgrupperna 13–17 år och 18–22 år inom primärvårdens mentalvårds- och missbrukartjänster inom verksamhetsområdet psykosociala tjänster ökat måttligt sedan 2023 i Österbottens välfärdsområde.

Den måttliga ökningen förklaras av de sex sjukskötare som anställts under 2024 och som tar emot unga i högstadie- och gymnasieåldern i Österbottens välfärdsområde vid 15 skolor.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, koulut (1/2)

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan toimialalla psykososiaaliset palvelut toteutetuissa perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluissa ikäryhmien 13–17 vuotiaat ja 18–22-vuotiaat käyntien määrät ovat kasvaneet Pohjanmaan hyvinvointialueella maltillisesti vuodesta 2023.

Maltillista kasvua selittää vuoden 2024 aikana palkatut kuusi sairaanhoitajaa, jotka ottavat vastaan yläkoulu- ja lukioikäisiä nuoria Pohjanmaan hyvinvointialueella 15 koululla.

Psykosociala tjänster för barn och unga, skolorna (2/2)

- Revisionsnämnden anser att det är viktigt att mentalvårdstjänster kan tillhandahållas i anslutning till skolorna och rekommenderar att antalet skolor som omfattas av tjänsten kan utökas.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, koulut (2/2)

- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että mielenterveyspalveluja on mahdollista tarjota koulujen yhteydessä ja suosittelee, että palvelun piirissä olevien koulujen määrää voidaan lisätä.

Psykosociala tjänster för barn och unga, skolorna

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Vi utvärderar det nuvarande antalet sjukskötare i skolorna samt deras prestationer. På basis av utvärderingen kan vi erbjuda och utöka verksamheten även till andra skolor. I och med utvärderingen måste man också överväga eventuella satsningar på verksamheten, det vill säga att om mottagningsbesöken minskar till exempel på det psykosociala centret och samtidigt ökar i skolan, finns det skäl att flytta den befintliga personalen till skolorna.

Verksamheten är fortfarande i sin linda och tills vidare har vi kunnat genomföra förändringar utan tilläggsresurser.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, koulut

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Arvioimme nykyisten kouluihin suunnattujen sairaanhoitajien määrää ja suoritteita. Tämän perusteella voimme tarjota ja laajentaa toimintaa myös muihin kouluihin. Arvion myötä on myös mietittävä mahdollista satsausta toimintaan eli jos vastaanottokäynnit esimerkiksi psykososiaalisessa keskuksessa vähenevät ja koulussa kasvavat, on syytä siirtää olemassa olevaa henkilökuntaa kouluihin.

Toiminta on vielä kohtalaisen nuori ja olemme pystyneet vielä toistaiseksi tekemään muutoksia ilman lisäresurssia.

Psykosociala tjänster för barn och unga, interna köer (1/2)

Bedömningen av vårdbehovet och det första vårdbesöket har genomförts inom utsatt tid inom barnpsykiatri, men de interna köerna syns inte i statistiken.

På basis av den information som revisionsnämnden har fått vid bedömningen finns det inom barnpsykiatri 31.12.2024 i den interna kön 14 barn i kö för undersökningar och 10 barn i kö för terapi.

Kötiderna har varit cirka 8 månader för undersökningar (psykologiska undersökningar/ ergoterapi undersökningar) och cirka 7 månader för terapi (ergoterapi eller psykoterapi).

Inom ungdomspsykiatri har bedömningen av vårdbehovet och det första vårdbesöket genomförts inom utsatt tid, men också inom ungdomspsykiatri finns det 31.12.2024 i den interna kön 15 unga för undersökningar och 15 unga för terapi.

Kötiderna för kartläggningsperioden har varit ca 1–3 månader och för terapi ca 1–4 månader.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, sisäiset jonot (1/2)

Hoidon tarpeen arviointi ja ensimmäinen hoitokäynti on saatu toteutettua lastenpsykiatriassa määräaikojen sisällä, mutta sisäiset jonot eivät tilastoissa näy.

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa saaman tiedon perusteella lastenpsykiatriassa on 31.12.2024 sisäisessä jonossa 14 lasta tutkimuksiin ja 10 lasta terapiaan.

Jonotusajat ovat olleet tutkimuksiin (psykologiset tutkimukset/toimintaterapia-tutkimukset) noin 8 kuukautta ja terapiaan (toimintaterapia tai psykoterapia) noin 7 kuukautta.

Nuorisopsykiatriassa hoidon tarpeen arviointi ja ensimmäinen hoitokäynti on saatu toteutettua määräaikojen sisällä, mutta myös nuorisopsykiatriassa on 31.12.2024 sisäisessä jonossa 15 nuorta tutkimuksiin ja 15 nuorta terapiaan.

Jonotusajat ovat olleet kartoitusjaksolle noin 1–3 kuukautta ja terapiaan noin 1–4 kuukautta.

Psykosociala tjänster för barn och unga, interna köer (2/2)

- Revisionsnämnden är bekymrad över de interna köerna och betonar att barn och unga måste få de tjänster de behöver för att få hjälp i ett så tidigt skede som möjligt.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, sisäiset jonot (2/2)

- Tarkastuslautakunta on huolissaan sisäisistä jonoista ja painottaa, että lasten ja nuorten tulee saada tarvitsemansa palvelut heidän auttamiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Psykosociala tjänster för barn och unga, interna köer

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Verksamhetsområdet har försökt korta av de interna köerna genom att effektivisera verksamheten. Antalet psykologer och terapeuter räcker hyfsat bra till för att tillgodose behoven i en så kallad normal verksamhet, men tyvärr syns vårdskulden från coronaåren fortfarande som en intern kö. Barn och familjer lämnas dock inte ensamma under väntetiden, utan de får stöd och handledning också under väntetiden.

Effektiviseringen av verksamheten har dock ännu inte gett de resultat som behövs, även om man internt har satsat på detta.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, sisäiset jonot

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Sisäisiä jonoja on pyritty purkamaan toimintaa tehostamalla. Psykologien ja terapeuttien määrä kattaa kohtuu hyvin ns. normaalin toiminnan tarpeen, mutta valitettavasti koronavuosien hoitovelka näkyy vielä sisäisenä jonona. Lapsia ja perheitä ei jätetä kuitenkaan yksin jonotuksen aikana. He saavat tukea ja ohjausta odotusajan aikana.

Toiminnan tehostaminen ei ole kuitenkaan vielä tuonut tarvittavia tuloksia, vaikka asiaan on sisäisesti satsattu.

Psykosociala tjänster för barn och unga, köptjänster (1/2)

Inom psykosociala tjänster för barn och unga är läkartjänsterna de mest betydande köpen av tjänster.

Inom basservicen produceras 100 % av läkartjänsterna som köpta tjänster.

Inom den psykiatriska specialiserade sjukvården produceras läkartjänster förutom av tjänsteläkare även som köpta tjänster av två läkare inom ungdomspsykiatrin.

I och med konkurrensutsättningen av läkartjänster inom hela verksamhetsområdet psykosociala tjänster har läkarresurserna stärkts. Vid konkurrensutsättningen har man skapat standarder för kvalitetskontroll samt krav på den kvalitetsnivå som tjänsteproducenten förbinder sig till.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, ostopalvelut (1/2)

Lasten ja nuorten psykososiaalisissa palveluissa merkittävimmät palveluiden ostot ovat lääkäripalvelut.

Peruspalveluissa lääkäripalvelut tuotetaan 100 %:isesti ostopalveluna.

Psykiatrian erikoissairaanhoidossa lääkäripalveluja tuotetaan virkalääkäreiden lisäksi kahden lääkärin ostopalveluna nuorisopsykiatrialla.

Koko psykososiaalisten palveluiden toimialaa koskeneen lääkärikilpailutuksen myötä lääkäriresursseja on vahvistettu. Kilpailutuksessa on luotu standardit laadunvalvonalle sekä vaatimukset laatutasolle, johon palveluntuottaja sitoutuu.

Psykosociala tjänster för barn och unga, köptjänster (2/2)

- Revisionsnämnden betonar betydelsen av vårdens kontinuitet och kvalitet inom psykosociala tjänster för barn och unga, vilka bör säkerställas i fråga om köpta tjänster.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, ostopalvelut (2/2)

- Tarkastuslautakunta painottaa hoidon jatkuvuuden ja laadun merkitystä lasten ja nuorten psykososiaalisissa palveluissa, mikä tulee ostopalveluiden osalta varmistaa.

Psykosociala tjänster för barn och unga, köptjänster

SVAR TILL REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATION/ IAKTTAGELSE:

Avtalsperioden för konkurrensutsättningen av läkare är 3+1 år. Utgångspunkten för de läkartjänster som köps via konkurrensutsättningen är att samma läkare ska finnas kvar hela avtalsperioden så att ingen personalomsättning uppstår. Detta ses som ett bra mål, eftersom det tidigare har varit en utmaning att få en ny köptjänstläkare om den förra har slutat. På detta sätt försöker vi säkerställa en proaktivitet inför eventuella förändringar, men även få köptjänstläkarna att binda sig till vår verksamhet. Våra nuvarande köptjänstläkare är engagerade i vår verksamhet och responsen från dem har varit god. Arbetstagaren har inte bytts ut och samma läkare har skött kundens ärenden.

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, ostopalvelut

VASTAUS TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSEEN/ HAVAINTOON:

Lääkärikilpailutuksen sopimuskausi on 3+1-vuotinen. Kilpailutuksessa ostettujen lääkäripalveluiden lähtökohta on se, että sama lääkäri on koko sopimuskauden ajan eli vaihtuvuutta ei tule. Tämä nähdään hyvänä tavoitteena, koska aikaisemmin on ollut haasteita saada uusi ostopalvelulääkäri tilalle, jos edellinen on lähtenyt. Tällä tavalla pyrimme varmistamaan ensinnäkin ennakkoinnin mahdolliseen muutokseen liittyen, mutta myös sitouttamaan ostopalvelulääkäriä toimintaamme. Tämän hetkiset ostopalvelulääkärimme ovat sitoutuneita ja palaute heistä on ollut hyvää. Työntekijä ei ole vaihtunut ja sama lääkäri hoitanut asiakkaan asioita.

Revisionsnämndens ordförande Mikael Gädda
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Mikael Gädda